

Ještě nejméně jeden rok války

PRO POKROK UPRAVIL OTAKAR CHARVAT

SNAHY o zastavení války v Evropě, třebaže jsou úsilovné a v některých místech vyvolávají silné naděje, sotva setka jí se s úspěchem a z důvodů na snadě jasných lze očekávat, že budou mít nejméně jeden další rok světového zápasu. Německé návrhy sotva přispějí k přiblížení se míru, leč by znamenaly větší nebo tu k vyhovování jistým požadavkům spojených, než se všeobecně za to má. Nota presidenta Wilsona pak vlastně neznamená žádného mírového kroku, ježto její účelem, jak úředně bylo oznámeno, jest zjištění podrobnosti požadavků jednotlivých válkou vedoucích zemí či podklad, na kterém jednotlivé válkové národnosti byly by ochotny vstoupit do mírového vyjednávání.

Není o tom pochybnosti, že za německými návrhy jsou jisté vážné příčiny. Je těžko vidět do zákulisí diplomacie evropských mocností a do ně které z nich není nejvíce se tak snaha o zakrytí pravého stavu vnitřních poměrů tak jako v zemích teutonických spojených. V některých kruzích německé mírové návrhy považují se za vítězství německého říšského kanceláře von Bethmann-Hollweg, stejně jako nahrazení generála Falkenhayna polním maršálem Hindenburgem v úradě náčelníka německého generálního štábu. Dnes je jasno že přesunutím úsilovné snahy německého válečného stroje ze západu na východ mělo být Rusko přinuceno k uzavření separátního míru. Dnes také víme, že tyto snahy naprosto selhaly.

Německo značně zúročilo, pokud své podmínky mírové, ale jece jenom přálo by si získati za své velké oběti válečné nějakou náhradu. Kdyby podařilo se Německu vyměnit ztracené kolonie za krajiny zabrané ve Francii a Belgii a kdyby bylo schopno zříditi svoji svrchovanost v Polsku a Litvě, jakož i upravit svůj vliv v Turecku za účelem založení velké koloniálního panství v Malé Asii, vyšlo by z této války sesleho. Dalo by základ k nové říši, jejíž vývoj byl by zajištěn. Německo vstoupilo do přítomné války připraveno do posledního kmotku u vojenského kabinu, a le přece jenom značně přecenilo sílu svých armád. Mělo za to, že jeho vojenský stroj je tak mocný, že není možno jej zastaviti, ale ukázalo se na Marne ve Francii, že německý válečný stroj není tak dokonalý, aby mohl rozdati vše na svém kroku. Toto vztáhnutí, stejně jako obrázení německého útoku na Verdun, tvoří hlavní poklad nadějí spojených, že podaří se jim nepříteli vyčerpati a způsobiti mu porážky, které přesvědčí by svět, že Německo není schopno diktovati podmínky míru.

Německé mírové nabídky mohly by se zdáti nezavazujícími, ale ve skutečnosti jejich účelem je učiniti základ pro novou říši středoevropskou, kde Berlín byl by páncem neobmezeným. To je hlavní příčina, proč spojené odmítají německé návrhy a proč trvají na pokračování ve válce. Není o tom pochybnosti, že vojensko postavení Německa je nyní neobyčejně silné, ale uvážíme-li příšerné nezdary spojených a osobně snahy jejich po odstranění jeho, přijdeme k úvahám, že tato výhodná postavení Německa ne může dlouho trvati.

Vojenští odborníci v neutrálních zemích, ačkoli některak nespějí se zlehčovati naděje spojených, přece jenom mají za to, že dlouhá vojenská porážka Německa není možností. Mají za to, že válka tato nebude mít tak rozhodných bitev, aby mohlo se mluviti o porážce jedné strany a až až mír zřízen bude na mírových podmínkách spojených anebo centrálních mocností, válka skončí vojensky nerozhodně. Spíše považují za možnost, že Německo a jeho spojenci mohou být vyhlazováni a vyčerpáni do té míry, aby podrobili se mírovým nabídkám

spojených. Zatím co Německo mohlo by udělati o vojenském vítězství do značné míry, přece jenom válka skončila by triumfem spojených.

Na druhé straně také Německí si činí naděje, že podaří se jim vydržeti toto mocné napětí až do doby, kdy nedostatek a vyčerpání přimutí spojence, aby hleděli zakomolit tuto válku za podmínek pro sebe co možná nejvýhodnějších. V takovém případě očividně Německo by bylo na tom, aby získalo kontrolu Balkánu a Turecka a tak opět bylo by schopno uskutečnití svůj sen o rozptýlení zájmové stěry na Malou Asii, kde ostatně vidí větší možnost svého zesílení, než kdekoliv jinde, nevyjímaje ani ztracených kolonií. A tu zlá se, že kontrola Balkánu a Dardanell je hlavní otázkou přítomné války.

Spojenci při zahájení této války domnívali se, že Dardanelly mohou být dobyty. V těchto svých kalkulacích ale dopustili se osobního omylu. Kdyby energie, proměřená na Galipolském poloostrově, byla věnována zúčastněnému Srbsku, Mackensen nikdy nepřekročil by Dunaj, Roko mohlo by se nalézati na straně spojených a Rumunsko nezahynulo by bezvýsledně, až nadešla by vhodná doba k jeho úderu. Bulharsko pak jisté zůstalo by až do konce války neutrálním. Po zastavení postupu Teutonů před Bělehradem a od stranou nebezpečí z těchto míst pak mohlo se pomyslet na zmeznění se vnitřních úžín Dardanellských.

Německí nyní nepochybně došli k přesvědčení, že vojenský jejich úspěch dosáhl nejvyššího bodu. Došli k poznání, že úplně jejich vítězství, v jehož důsledku byli by schopni diktovati Evropě jakéhokoli podmínky míru, je nemožností. K tomuto poznání přišli již dávno hned při bitvě na Marne, kde sledovali, že Francie není tak slabá, jakou za jakou ji považovali. Francie ukázala se silnou, tak že naděje na přinucení jí k uzavření separátního míru se rozplynuly jako dým. Francie je pevnou v rozhodnutí pokračovati ve válce, stejně jako Anglie, jejíž postavení ze všech spojených je nejlepší a závažně ztráty na území nenalézají se v její položkách.

Italie stejně také má výhody oproti centrálním mocnostem, ježto má ve své moce části rakouského území. Itálii ale jedná se především na přístav Terst a tento je tak důležitý pro lodní dopravu do Evropy, že zlá se téměř nemožností, že za dlouhých poměrů by Rakousko se tohoto přístaviště vzdalo. Rusko tuží po Caribade a územích Dardanell a přes všechny své neúspěchy vůči přítomné válce věří v možnost jejich udělení, než kdykoliv jindy. Tato tužba je jedním z hlavních příčin, proč evropské se odmlátě k německým návrhům.

Německo mírem, uzavřeným v přítomné době, až za jakýchkoli zvláštních podmínek, by značně získalo. Německo chce se uvarovati chyb Napoleona. Napoleon byl poražen, poněvadž nedověděl klásti meze svým ambicím. Napoleon podrobil si celou Evropu, ale vyčerpal Francii a popadl proti sobě všechny evropské národnosti. Byl poražen následkem své nezodpovědné kampaně v Rusku, kde přišel o armádu, která již nemohla být nahrazena. Německo má z těchto lekcí a eluzní se toho, aby přepřadalo svoje vojenské síly.

Nyní vyskytuje se otázka. Mohou spojené zdrtiti vojenskou sílu Německa? Teutonští spojenci téměř na všech frontách zřídili svoje úmysly na nepřátelskou zem. Válka ale musí být přenesena na rakouské a německé území, mají-li spojenci přimutiti Německo, aby přijalo jejich podmínky míru, to jest, chtějí-li znovuobnoviti Srbsko a dáti Dardanelly pod kontrolu ruského cara. Německo má za to, že taková věc není možná a že nemůže být vykonána v období tak krátké, aby neznamenala vyčerpání zdrojů spojených.

I samotní Němci uznávají, že je možné, že spojenci zatláčí v pří-

DOPRAVOVÁNÍ VELKÉ STRELY NA MÍSTO.

Anglická vojska na západní frontě dopravují velkou strelu k dělu. Práce tato je značně obtížná.

stím roce německé linie ve Francii a v Belgii. Je možné, že podaří se spojeným vytláčiti Němce z Francie a ze značné části Belgie, ale to ještě nepravdě je na půdu Německa. I kdyby spojenci zřídili svoje linie na tróntě od rýnské řeky v Belgii, Maase ve Francii, znamenalo by to pohromu Německa. Také Rusové mohou učiniti postupy v Haliči a vytláčiti Němce z části zabrané polského území. Pros to ale Němciin zbylo by v mojí dosti ruského území, aby mohli je vyměnit za části Haliče a za Bukovinu.

Německu nejsou tajny plány spojených o mocném napětí příštího jara. Německí jsou pevní v přesvědčení, že nímop spojených nebude znamenati přímé ohrožení jejich říše, ale hrozí se obětí, které musí být přineseny za účelem zadržování co možná nejvíce tohoto postupu spojených. Lecko u Verdunu není zapomenuto.

Je tu otázka: Vydrží centrální mocnosti přítomné mocné napětí další rok? Na tuto otázku není možno nyní poskytnouti odpovědi, ale na odpovědi této spoívá celá otázka války. Spojenci pochytají o tom, že Německo je schopno vydržeti, mocné napětí ještě další rok. Chtějí se o tom přesvědčiti. Z těchto důvodů přítomná válka bude trvati nejméně ještě další rok. Spojenci doufají, že v průběhu té doby Německo dojde k přesvědčení, že zříditi území a že nebude moci trvati na kontrole Balkánu. Pak snad spoje bude ochotno uzavřeti o mírových podmínkách spojených.

JAK VÁLKY KONČÍ.

V historii moderní evropské válek připadá obdobného s německým mírovým krocem, a by toto nemožnost zůstat svých soupeřů aby se shromáždili a dohodli o podmínkách míru. Důležitá je otázka, co se stane, když se uzavřel míru v Ghentu, která byla zkončena byla válka v roce 1812, byla připravena ruským carem který nabídl se za sprostředkovatele, ačkoli byl za míru. A admirál lord Castlereagh prohlásil, že je připraven

pravidelně obrátit se na nepřítelů přátelskou neutrální zemi, aby jednala jako sprostředkovatelé míru. Byla takový postup, sice dosti častý, ale nejdříve se o projevilo, když Rakousko, neutrální v době, kdy byl mír v Belgii, a kdyby spojenci zřídili svoje linie na tróntě od rýnské řeky v Belgii, Maase ve Francii, znamenalo by to pohromu Německa. Také Rusové mohou učiniti postupy v Haliči a vytláčiti Němce z části zabrané polského území.

Když Anglie prala se zakončiti válku se svým koloniem, poslal poslání jednotlivě sprostředkovateli k francouzské vládě a americké komise v Paříži. Americké komisi bylo umožněno, aby se vyjednávalo vnitř bez přítomnosti se na tomto vyjednávání francouzských spojených, ale přes to podpísali míru s podmínkou, že nevezde je platnost, dokud také Francie míru neuzavře. Po té o tom informovala francouzskou vládu, která přijala podmínky stanovene.

Napoleonské mírové smlouvy pravidelně byly zahajovány při mířím. Nejpřehlednější z nich, mírová smlouva v Tilzitu, byla důsledkem osobní selžky Napoleona s Alexandrem Prvním, carem ruským, na pramni uprostřed rky Němci. Při této selžce byla učiněna dohoda ohledně míru, o které car ruský již před tím se nechtěl. K dohodě o míru došlo také po bitvě u Lutzu, ale Napoleon nechtěl přistoupiti na podmínky spojených a z toho důvodu nepřítelem bylo znovu ohroženo. Jeho půl v roce 1814 ne byl dopraven zadním vyjednáním. Spojenci nabývali se v Paříži. Napoleonský generál přerušil, aby podpísati smlouvu se trénu a francouzský senát jej se sáhl.

Ve Franko-pruské válce v roce 1870 francouzská vláda, která ne vstoupila po vládě Napoleona Tretilho, požadovala nejdříve o míru a po to o mír, ale zůstala v to by by zamítnuta a obléhání Paříže bylo zahájeno. Po vzdaní se Paří-

jednati přímo se Spojenými Státy. Spojené Státy ochotně přijaly úlohu sprostředkovatele a jmenovali komisi, ale Anglie zanedbávala jmenování svých zástupců po dlouhou dobu, až do doby, kdy její oběti staly se příliš velké a zahazují po uzavření míru.

V mexické válce prezident Polk stále trval na uzavření míru, ale jeho plomocionci nebyli přijati. Posléze Polk šel tak daleko, že poslal plomocionta Nicholase P. Tristia, spolu se Scottovou armádou a splnomocnil jej, aby vstoupil do mírového vyjednávání v tonéž okamžiku, kdy Mexiko by k němu projevil ochotu. Scott nepohodil se s Tristem a odepřel odezdati jeho přípis mexické vládě a Trist byl nucen požádati anglického vyslanec, aby pro něho vykonal tuto službu. Po čtyřech nezdarech podarilo se Tristovi vejíti ve spojení s komandem jmenovanými novou mexickou vládu, ale teprve po té, kdy byl Polkem odvolán, Trist tato odvolání nechal bez povšimnutí a vyjednal mírovou smlouvu v Guadalupe Hidalgo.

Po smrti cara Mikuláše Prvního, jeho nástupce, Alexander Druhý, oznámil dorozumí evropským, svoji tužbu o zakončení krymské války a to je nejbližší obdobný případ s nynějším německým mířím. Mírová konference byla konána ve Vídni, ale ve třech měsících byla přerušena a válka byla znovu zahájena. Válka pak v sílu byla až do té doby, kdy Rakousko, neutrální v době, kdy byl mír v Belgii, a kdyby spojenci zřídili svoje linie na tróntě od rýnské řeky v Belgii, Maase ve Francii, znamenalo by to pohromu Německa. Také Rusové mohou učiniti postupy v Haliči a vytláčiti Němce z části zabrané polského území.

Válka Itálie, Francie a Rakouska v roce 1859 vyvrcholila v Paříži, které přišlo jako sprostředkovateli. Příměří uzavřeno bylo osobně mezi Napoleonem Tretilm a císařem Františkem Josefem právě ve chvíli, kdy francouzské a italské armády nabývaly se na vyší svých úspěchů, král italský, Viktor Emanuel, byl nucen přistoupiti k dohodě a po příměří došlo k mírové dohodě.

Válka Pruskem a Dánskem v roce 1864 byla rychle zakončena, když Dánsko vzdělo, že ani Anglie a ani Francie jim nepomůže. Sesadili svoje válečné ministerstvo a poslali žádost o mír přímo do Berlína a Vídně.

Přímé podmínky mezi Spojenými Státy a konfederací byly u sporádných generálů v poli. Ve válce mezi Rakouskem, Pruskem a Itálií v roce 1866, informoval císař František Josef po porážce svých armád u Kralova vlna Hradce a Janle. Napoleona Tretilho o své nechtě propustiti Benátsko Itálii a vzdal se, aby Napoleon vystoupil v úloze mírového sprostředkovatele. Napoleon přijal a Bismark navrhl podmínky míru, které poslal Napoleonovi. Napoleon je přijal a po té došlo k příměří.

Ve Franko-pruské válce v roce 1870 francouzská vláda, která ne vstoupila po vládě Napoleona Tretilho, požadovala nejdříve o míru a po to o mír, ale zůstala v to by by zamítnuta a obléhání Paříže bylo zahájeno. Po vzdaní se Paří-

že Německí povolili příměří k provedení voleh do národního shromáždění, které mělo by potvrditi. Především podmínky míru nařčeny byly Bismarckem a Thiersem v paláci Versailleském, učež došlo k uzavření míru ve Frankfurtě.

Rusko-turecká válka byla zkrácena hrozbou Anglie, že zakročí. Rusko uzavřelo příměří a vyjednávalo o mírové smlouvě v San Stefano přímo s Tureckem. Anglie, podepřená Francií a Rakouskem, odepřela uznati tuto mírovou smlouvu a svolal byl mírový kongres do Berlína. Jede, jak, znám, prýditi znění mírové smlouvy s Tureckem bylo zrušeno a Rusko přinuceno k podepsání míru. První smlouvu Rusko mělo získati velké rozlohy území, ale smlouvu druhou získalo válečnou náhradu penězů.

Čína po dvakrátě snažila se dojíti k dohodě s Japonskem v válce v roce 1894, ale její zástupci nemohli nabízetího ověření a Japonsko odepřelo s nimi vyjednávat. Když Čína byla úplné poražena a japonské armády vchystaly se k pochodu na Peking, čínská vláda poslala plně ověřeného plomocionta, Li Hung Čanga, do Si-monskei a došlo k uzavření míru.

Španělsko-americká válka v roce 1898 byla zakončena, když Španělsko dne 26. července učinilo mírové ouvertury prostřednictvím francouzského vyslanec ve Washingtoně, Cambona. Za sedmáct dní po té mírový protokol byl podepsán.

Buerská válka skončila způsobem neobyčejným. Cílený Transvaalské vlády přijeli do Middleburgu a požádali, aby byli poslání lordu Kitchenerovi, aby vyjednali s nimi mír. Lord Kitchener se s nimi setkal, ale prohlásil, že s obdivem na zvláštní charakter buerské armády také vojenští vědci v poli musí být vzati v úvahu, má-li být dána záruka míru. Steyn, De Wet a Delarey odehali se ku svému velitelství, vysvětlili tu situaci a každé těleso v poli po té zvolilo si dva delegáty, kteří shromáždili se ve Vereenigingu, kde o záležitosti této bylo rozhodnuto hlasováním.

President Roosevelt přivedl rusko-japonskou válku k zakončení posláním zvláštní noty dne 8. června roku 1905 oběma vládam, vyzýváje je, aby vstoupily do mírového vyjednávání. Obě vlády nabídku tuto přijaly.

První příměří v první balkánské válce bylo skončeno přerušením mírového jednání. Mocnosti po té dohodly se na podmínkách a nabídky se za sprostředkovatele.

Druhé příměří bylo podepsáno, ale Černá Hora nechtěla na ně přistoupiti a pokračovala ve válce. Dobyta Skádru, který vzat byl již Rakouskem, a druhá mírová konference, která byla úspěšnou, se shromáždila v St. James paláci v Londýně. Na této konferenci byla podepsána dohoda mezi Tureckem a balkánskou ligu, která obsahovala v sobě Bulharsko, Řecko, Srbsko a Černou Horu. Touto mírovou smlouvou zakončena byla válka, trvající dvacet týdnů, a spojené země získaly značnou část evropského Turecka.

JAK UZAVÍRAJÍ SE MÍROVÉ SMLOUVY.

Mírové smlouvy jsou většinou duležitými dokumenty, které psány jsou veskrze ručně, opatřeny mnohými pečeti a svázané modrou hedvábnou stuhou.

Tolik je původních kopií mírových smluv, kolik je signatárních kopií podpísaných a kolik pečeti při pojeno. Avšle toho několik ověřených kopií je podepsáno ale ne pečeti opatřeno, k vůli pohodlí.

Původní kopie mírových smluv jsou bezpečně uzavřeny v archívech různých interesovaných zemí, zatím co ověřené kopie je u svícno k tisku a referencem.

Panovníci signatárních mocností nepodepisují, ani opatřují pečeti tyto důležitě smlouvy. Tuto důležitou formalitu konají za ně zvláště k tomu pověřeni míroví komisari.

Mírové smlouvy nejsou psány přes celou stranu anebo strany jako obyčejné dokumenty. Jsou psány v rovnoběžných sloupcích, jeden v angličtině, druhý ve franciíně, přísti v němčině a podobně. Jede po stu jazyků, míruvých li dem signatárních mocností.

PO PRUDKEM ÚTOKU NA FRONTĚ NA BALKANĚ.

Scéna v obzavárně na bitvě u linij na Balkaně. Houla, v které ustráží se rány vojínů, nabízá se nepřetržitě pod obněm střel.